

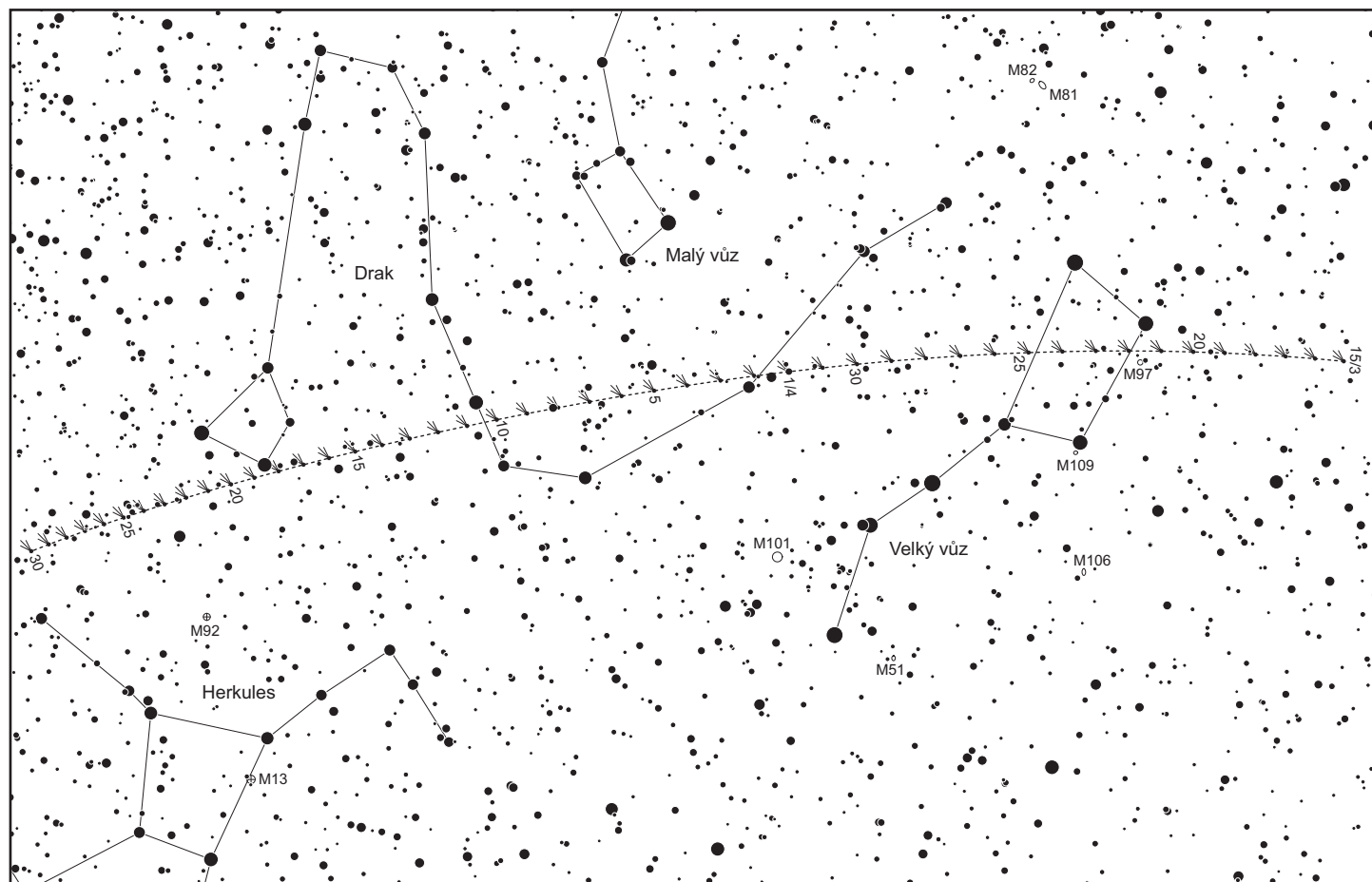
Mapka zobrazuje večerní oblohu na přelomu března a dubna kolem 22 hodin, v polovině dubna ve 21 hodin a koncem měsíce ve 20 hodin. Nad západním obzorem nalezneme ještě klasická zimní souhvězdí s čele s Orionem a okolo něj ležícím Býkem, Blíženci a Velkým psem s nejjasnější hvězdou oblohy Síriem. V nadhlavníku stojí Velká medvědice se známým asterismem v podobě Velkého vozu. Kulminují typická jarní souhvězdí jako Lev s jasnou hvězdou Regulus a Panna se Spikou. Nad jižním obzorem se táhne rozlehlé souhvězdí Hydry. Nad východem se pomalu zvedají letní souhvězdí reprezentovaná Pastýřem s jasným Arcturem, Herkulem a Lyrou. Duben bude z planet patřit Jupiteru, 7. 4. nastává jeho opozice se Sluncem a planeta tedy bude v dubnu pozorovatelná po celou noc. Merkur je 1. 4. v maximální východní elongaci, dobré podmínky pro jeho pozorování trvají od poloviny března do prvního dubnového týdne, kdy jeho viditelnost končí. Mars spatříme večer nad západním obzorem, Saturn ve druhé polovině noci. Ze zajímavých objektů vzdáleného vesmíru pro triedr nebo malý dalekohled můžeme z kraje večera vyhledat ještě Velkou mlhovinu v Orionu M42, Plejády v Býku nebo otevřené hvězdokupy M35 v Blížencích či M44 a M67 v Raku. Jarní obloha patří hlavně galaxiím, z těch jasnějších můžeme spatřit třeba pěkné dvojice M65, M66 a M95, M96 ve Lvu, Vírovou galaxii M51 nebo M64 přezdívanou Černé oko. Větší dalekohled jich v kupě galaxií v Panně ukáže desítky. Letní souhvězdí nad východem pak nabízí jasné kulové hvězdokupy – M3, M5, M13 či M92. Zpestřením letošního jara by měla být kometa 41P rovněž v dosahu triedrů a malých dalekohledů (viz druhá strana). V pondělí 10. 4. nastane těsné seskupení Měsíce, Jupiteru a Spiky. V závěru dubna nás čeká také aktivita meteorického roje Lyridy s poměrně ostrým maximem v nocích 21./22. a 22./23. dubna 2017. Dne 28. 4. ve 20 hodin dojde k zákrytu hvězdy Aldebaran v Býku Měsícem.

KOMETA 41P/TUTTLE-GIACOBINI-KRESÁK

Periodická kometa 41P/Tuttle-Giacobini-Kresák bude má v roce 2017 nejpříznivější návrat za posledních 200 let! Krom toho má zajímavou historii – poprvé ji v roce 1858 objevil Horace P. Tuttle, ale nepovedlo se určit dráhu s dostatečnou přesností a kometa se na dlouhá desetiletí ztratila. Opětovně objevena byla až v roce 1907, kdy ji našel Michael Giacobini jako novou kometu, ale tento návrat nebyl moc příznivý a tak byla po dvou týdnech opět ztracena. Konečně potřetí byla objevena Luborem Kresákem ze Skalnatého Plesa v roce 1951. Konečně se prokázala spojitost se ztracenou kometou a byla také dostatečně přesně určena dráha pro předpověď příštích návratů. O příjemné překvapení se kometa postarala v roce 1973, když došlo ke dvěma nečekaným zjasněním až o 10 mag a dosáhla viditelnosti pouhým okem. Vývoj jasnosti komety je proto obtížně předpověditelný, nicméně i letos počátkem dubna by mohla být na tmavé obloze na hranici viditelnosti neozbrojeným okem s jasností kolem 6 mag. Lepší ale je, vyzbrojit se na lov komety triedrem nebo menším dalekohledem s malým zvětšením a velkým zorným polem. Od poloviny března je cirkumpolární, tedy viditelná celou noc a nachází se vysoko v nadhlavníku, kde se pohybuje souhvězdími Velké medvědice (asterismem Velkého vozu), Draka a Herkula. Dne 13. dubna projde kometa přísluním a začne pozvolna slábnout. Koncem dubna by měla mít okolo 7 mag a nejlépe vidět bude v ranních hodinách, kdy bude opět na obloze v nadhlavníku. V květnu bude stále v dosahu větších triedrů, nachází se v dobré poloze vysoko na obloze a bude pomalu slábnout ze 7 mag na 9 mag na konci měsíce.

Jak kometu pozorovat?

Jedná se o difuzní objekt, tudíž je ideální tmavá obloha bez rušivých světelných zdrojů mimo město. Pozorování negativně ovlivňuje svým jasným svitem i Měsíc, hlavně okolo úplňku. Vhodným přístrojem je podstatě jakýkoliv dalekohled s malým zvětšením a tím pádem velkým zorným polem. Zvláště oblíbené jsou světelné triedry a binokuláry např. 10×50, 12×60, 15×70, 20×80 nebo 25×100, kde první číslo vyjadřuje zvětšení přístroje a druhé průměr objektivu v milimetrech. Je dobré mít dalekohled uchycen na jednoduché montáži nebo fotografickém stativu (většina moderních triedrů má závit pro adaptér umožňující jednoduché přichycení na hlavici stativu). Čím větší je zvětšení, tím více se projevuje třes paží při držení dalekohledu v ruce. Pod oblohou je dobré se vybavit červenou svítilnou proti oslnění, a abychom mohli číst v mapě. Dalekohled namíříme na jasnou hvězdu poblíž aktuální pozice komety a poté pokračujeme podle mapky. V zorném poli by měl být vidět mlhavý obláček s centrální kondenzací tzv. koma. Při nočním pobytu venku nepodceňujte počasí a teple se oblečte s důrazem na teplou obuv, teploty mohou stále klesat pod bod mrazu.

Dráha komety 41P na obloze od 15. 3 do 30. 4., polohy vyneseny symbolem komety pro jednotlivé dny ve 21 hod. Mapa obsahuje hvězdy do cca 8 mag.